

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/89/2024
Identifikačné číslo spisu:	1317208087
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1317208087.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Š. W., narodenej XX. U. XXXX, K., A. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária MAJLING & NINČÁK, s.r.o., Bratislava, Palárikova 14, IČO: 35 960 728, proti žalovaným 1/ P. K., narodenému XX. G. XXXX, K., B. A. XXXX/.X, 2/ Ľ. U. K., narodenému XX. M. XXXX, K., J. XXXX/.XX, obom zastúpeným advokátskou kanceláriou LEGAL CARTEL s.r.o., Bratislava, Na Hrebienku 5433/40, IČO: 36 677 175, o zaplatenie 323.810,07 eura s príslušenstvom, vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 45C/71/2017, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2022 sp. zn. 9Co/42/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného 1/ o d m i e t a.

Dovolanie žalovaného 2/ z a m i e t a.

Žalobkyni priznáva voči žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom pre zmeškanie z 11. júna 2019 č. k. 45C/71/2017-487 zaviazal pôvodného žalovaného (JUDr. B. K. zomrel XX. B. XXXX, pozn.) k zaplateniu sumy 323.810,07 eura žalobkyni do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň priznal žalobkyni proti pôvodnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to titulom náhrady škody spôsobenej advokátom v súvislosti s výkonom advokácie podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Pôvodný žalovaný podal návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z dôvodu, že pojednávania sa nemohol zúčastniť, nakoľko musel navštíviť svojho všeobecného lekára s tým, že uznesením z 11. decembra 2019 č. k. 45C/71/2017-502 súd prvej inštancie návrh pôvodného žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal pôvodný žalovaný odvolanie.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 26. apríla 2022 sp. zn. 9Co/42/2021

odvolanie pôvodného žalovaného JUDr. B. K. zomrelého dňa XX. B. XXXX odmietol ako oneskorene podané a rozhodol, že žalobkyňa má voči žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Vzhľadom k tomu, že pôvodný žalovaný JUDr. B. K. v priebehu odvolacieho konania zomrel, po zistení, že dedičmi po nebohom boli ustálení P. K. a Ľ. K., odvolací súd uznesením z 10. januára 2022 sp. zn. 9Co/42/2021 rozhodol, že pokračuje v konaní s právnymi nástupcami pôvodného žalovaného JUDr. B. K. označenými ako žalovaný 1/ P. K. a žalovaný 2/ Ľ. K..

2.1. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že pôvodný žalovaný mal zriadené dve elektronické schránky, a to ako fyzická osoba a ako advokát. Vzhľadom na predmet konania, kde sa žalobkyňa domáhala voči pôvodnému žalovanému náhrady škody spôsobenej advokátom v súvislosti s výkonom advokácie, sám pôvodný žalovaný na pojednávaní súdu prvej inštancie požiadal o doručovanie písomností na adresu, ktorú má ako advokát uvedenú v Slovenskej advokátskej komore. Súd prvej inštancie elektronicky zaslal pôvodnému žalovanému do vlastných rúk do elektronickej schránky advokáta napadnuté uznesenie č. k. 45C/71/2017-502; vypršaním úložnej lehoty s fikciou doručenia bola 02. januára 2020 správa úspešne doručená žalovanému. V tento deň sa žalovaný najneskôr mohol dozvedieť o napadnutom uznesení. Nasledujúci deň začala plynúť 15 dňová lehota na podanie odvolania proti uzneseniu, ktorej posledným dňom bol 17. január 2020 (piatok). Žalovaný svoje odvolanie podal na poštovú prepravu 09. marca 2020, teda zjavne oneskorene, po uplynutí lehoty na podanie odvolania. Následky oneskorene podaného odvolania nemohlo zvrátiť ani to, že súd prvej inštancie opätovne doručoval napadnuté uznesenie žalovanému dňa 24. februára 2020. Účinným totiž bolo doručenie napadnutého uznesenia žalovanému už dňa 17. januára 2020 (správne má byť 02. januára 2020, pozn.). Od ďalšieho nadbytočného doručenia rozhodnutia nezačne plynúť nová odvolacia lehota. Včasnosť odvolania treba skúmať len z hľadiska lehoty, ktorá začala plynúť dňom nasledujúcim po prvom doručení rozhodnutia (R 67/1995). Pre počítanie lehoty na podanie odvolania bolo právne irelevantné druhé doručenie napadnutého uznesenia dňa 24. februára 2020. Preto odvolací súd odvolanie pôvodného žalovaného ako oneskorene podané odmietol v súlade s § 386 písm. a) CSP.

2.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP analogicky s tým, že žalobkyni vznikol voči žalovaným 1/ a 2/ ako právnym nástupcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, nakoľko pôvodný žalovaný oneskoreným podaním odvolania procesne zavinil, že sa jeho odvolanie muselo odmietnuť. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydal súdny úradník.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/ a 2/ tvrdiac dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, kedy súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovaným, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Následne zosumarizovali priebeh konania pred súdom prvej inštancie ako aj pred odvolacím súdom, pričom poukazovali na tú skutočnosť, že pôvodný žalovaný bol vo vysokom veku a jeho zdravotný stav bol vzhľadom na jeho vysoký vek nie v optimálnom stave. Pôvodný žalovaný riadne odôvodnil svoju neprítomnosť na pojednávaní pred súdom prvej inštancie, pričom súd prvej inštancie tento návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol, a to napriek tomu, že pôvodný žalovaný ako dôkazný prostriedok uviedol e-mail, ktorým ospravedlňoval svoju neúčast' na pojednávaní, priepustku od lekára a lekársky nález. Následne odvolací súd odvolanie pôvodného žalovaného odmietol, pričom sa žiadnym spôsobom nevysporiadal so skutočnosťou, či pôvodný žalovaný bol žalovaný ako fyzická osoba alebo advokát. Ak by pôvodný žalovaný bol žalovaný ako fyzická osoba, nemôže obstať tvrdenie, že lehota na podanie odvolania uplynula momentom vypršania úložnej lehoty s fikciou doručenia 02. januára 2022 (správne má byť 2020, pozn.), pretože uznesenie Okresného súdu Bratislava III mu bolo doručené do elektronickej schránky ako advokátovi a nie ako fyzickej osobe. Ak by sme vychádzali z teórie, že pôvodný žalovaný bol žalovanou stranou ako advokát, aj v tomto prípade išlo o hrubé procesné pochybenie zo strany súdu prvej inštancie, kedy pôvodnému žalovanému bolo uznesenie prvotne doručené do elektronickej schránky zriadenej ako advokátovi, pričom lehota na podanie odvolania mu uplynula 17. januára 2020. Následne mu bolo do elektronickej schránky ako fyzickej osobe opätovne doručené uznesenie, voči ktorému podal pôvodný žalovaný včas odvolanie. Preto mali za to, že odvolací súd sa nevysporiadal s tým, či je pôvodný žalovaný v pozícii strany sporu ako fyzická osoba alebo ako advokát a neprihliadol na skutočnosť, že pôvodný žalovaný sa riadil chybným poučením

súdu prvej inštancie. Taktiež za závažné pochybenie odvolacieho súdu považovali aj fakt, že odvolací súd rozhodol, že pokračuje v konaní namiesto pôvodného žalovaného so žalovanými, pričom uznesenie z 10. januára 2022 sp. zn. 9Co/42/2021 sa do dnešného dňa nedoručilo žalovaným a tí sa o ňom dozvedeli až po doručení dovolaní napadnutého uznesenia a následnej investigatívnej, čo preukazujú žiadosťou o sprístupnenie elektronického spisu. Konanie okresného súdu ako aj odvolacieho súdu tak znemožnilo strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva a žiadali preto, aby dovolací súd zrušil ako uznesenie odvolacieho súdu tak i uznesenie súdu prvej inštancie a rozsudok pre zmeškanie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Zároveň dovolatelia požiadali o odklad vykonateľnosti uznesenia odvolacieho súdu z dôvodov hodných osobitného zreteľa, kedy je zrejmé, že rozhodnutie trpí zmätočnosťou a tiež z dôvodu existencie hrozby vzniku nenapraviteľnej alebo ťažko napraviteľnej ujmy, kedy ak sa na základe rozsudku začne exekučné konanie, dôjde k ťažko napraviteľnej ujme.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá namietala neprípustnosť dovolania voči napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu z dôvodu, že konanie vo veci samej bolo ukončené rozsudkom súdu prvej inštancie. V prípade, ak by sme pripustili možnosť, že podaním návrhu pôvodného žalovaného na zrušenie rozsudku ako keby pokračovalo konanie, tak samotné konanie skončilo uznesením Okresného súdu Bratislava III z 11. decembra 2019 č. k. 45C/71/2017-502 a nie uznesením Krajského súdu Bratislava z 26. apríla 2022 sp. zn. 9Co/42/2021, pretože týmto bolo len odmietnuté podanie po lehote. Preto mala za to, že uznesenie o odmietnutí odvolania z dôvodu zmeškania lehoty nie je rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Čo sa týka samotnej podstaty dovolania, už zo žaloby vyplýva, že táto bola smerovaná voči advokátovi o náhradu škody, ktorú mal spôsobiť výkonom svojho povolania v rozpore so zákonom. Z podaní samotného pôvodného žalovaného vyplýva, že tieto urobil ako advokát a sám sa označoval pod hlavičkou advokáta. Stotožnila sa s postupom odvolacieho súdu, ktorý odmietol podanie pôvodného žalovaného ako oneskorene podané, pretože opätovné doručenie uznesenia okresného súdu je irelevantné z hľadiska plynutia odvolacích lehôt. Žalovaní vôbec nevysvetľujú, prečo pôvodný žalovaný si neprevzal uznesenie okresného súdu, ktoré mal riadne doručené v správnej elektronickej schránke, a prečo v zákonnej lehote do 17. januára 2020 nepodal odvolanie. Preto s poukazom na tú skutočnosť, že dovolanie je neprípustné a tiež vzhľadom k tomu, že odvolanie bolo podané po lehote, je nadbytočné venovať sa ďalším otázkam, ktoré nastolili žalovaní vo svojom dovolaní. Čo sa týka merita veci, žalobkyňa od začiatku v žalobe pôvodného žalovaného jasne označila ako advokáta, všetky podania zo strany pôvodného žalovaného boli robené pod hlavičkou advokáta a na túto skutočnosť nemôžu mať vplyv prípadné viaceré uvádzané adresy. Ďalej zosumarizovala postup súdu prvej inštancie pri vydávaní rozsudku pre zmeškanie ako aj jeho postup pri ospravedlnení sa z pojednávania, na ktorom bol vyhlásený samotný rozsudok pre zmeškanie. V prejednávanej veci nemôžeme hovoriť o aktivite pôvodného žalovaného v konaní, prípadne o nespravodlivosti rozsudku pre zmeškanie, pretože pôvodný žalovaný neuviedol žiadne prostriedky procesnej obrany a neoznačil dôkazy na preukázanie svojich skutkových tvrdení. Preto žalobkyňa považuje právne závery žalovaných za nesprávne a nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní. Preto žiadala, aby dovolací súd dovolanie žalovaných odmietol, prípadne zamietol a uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či dovolanie bolo podané v zákonom určenej lehote a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného I/, ako právneho nástupcu po pôvodnom žalovanom bolo podané oneskorene a je ho potrebné odmietnuť bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

6. Z obsahu spisu je zrejmé, že pôvodný žalovaný JUDr. B. K. podal odvolanie voči uzneseniu súdu prvej inštancie z 11. decembra 2019 č. k. 45C/71/2017-502, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a následne počas odvolacieho konania dňa XX. B. XXXX zomrel. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací po zistení výsledkov dedičského konania po odvolateľovi

uznesením zo dňa 10. januára 2022 sp. zn. 9Co/42/2021 pribral do konania v súlade s § 63 ods. 1, 2 CSP právnych nástupcov po žalovanom a to jeho dedičov P. K. ako žalovaného 1/ a Ľ. K. ako žalovaného 2/. Uznesenie o pokračovaní v konaní doručil ako právnej zástupkyňi žalobkyne, tak aj právnym nástupcom po pôvodnom žalovanom.

6.1. Právny nástupca fyzickej osoby, s ktorým súd pokračuje v konaní na základe uznesenia vydaného podľa § 63 ods. 2 CSP, prijíma stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity jeho predchodcu, teda ku dňu smrti alebo ku dňu zániku právnickej osoby. Inak povedané, účinky, a to hmotnoprávne aj procesnoprávne, medzi pôvodnými stranami zostávajú aj po nástupe právneho nástupcu do konania zachované a právny nástupca je viazaný všetkými úkonmi, ktoré v konaní urobil jeho procesný predchodca (§ 65 CSP).

6.2. Z ustanovenia § 579 ods. 1 OZ ďalej vyplýva, že smrť bez ďalšieho zánik záväzku nespôsobuje, pokiaľ nie je ustanovené inak. Pre celú oblasť súkromného práva v zásade platí, že smrťou veriteľa alebo dlžníka nezanikajú existujúce obligácie. Ich právny režim je determinovaný univerzálnou sukcesiou, ktorú v prípade fyzických osôb zakladá inštitút dedenia. Zo znenia odsekov 1 a 2 tohto ustanovenia zákona vyplýva, že smrťou zanikajú iba tie práva a povinnosti, ktorých existencia je viazaná na konkrétnu osobu - účastníka záväzkového vzťahu, v dôsledku čoho nie je možný ich prechod na právneho nástupcu. Ide teda o „nezastupiteľné“ obligácie z hľadiska subjektu, čo môže vyplývať z právneho predpisu, z dohody, avšak väčšinou zo samotnej povahy a účelu záväzku. Tie práva a povinnosti, ktoré smrťou nezanikajú, prechádzajú ku dňu smrti účastníka záväzkového vzťahu na jeho dedičov (§ 460 OZ), a to bez ohľadu na ich splatnosť. Dedič zodpovedá za poručiteľove dlhy do výšky ceny ním nadobudnutého dedičstva; v prípade plurality dedičov pomerne (§ 470 OZ).

6.3. Z uznesenia Okresného súdu Bratislava III. sp. zn. 12D/23/2021 zo dňa 28. septembra 2021 je zrejmé, že žalovaný 1/ ako právny nástupca po pôvodnom žalovanom dedičstvo po poručiteľovi neodmietol a nadobudol majetok po poručiteľovi v hodnote 12.866,50 eura a žalovaný 2/ rovnako dedičstvo neodmietol a nadobudol majetok po poručiteľovi v hodnote 96.157,55 eura.

6.4. Ak na jednej strane sporu vystupuje viac subjektov, hovoríme o procesnom spoločenstve, resp. ide o tzv. subjektívnu kumuláciu (kumuláciu subjektov na jednej strane sporu). Ak ide o také procesné spoločenstvo, v ktorom ide o samostatné práva a povinnosti, hovoríme o samostatnom spoločenstve, v prípade ktorého koná každý subjekt sám za seba a súd je povinný o každom nároku a povinnosti rozhodnúť samostatne. Samostatné procesné spoločenstvo môže byť vymedzené nielen v žalobe zo strany žalobcu (žalobcov), ale môže vzniknúť aj rozhodnutím súdu podľa § 63 ods. 2 CSP.

6.5. Preto s poukazom na vyššie uvedené je nutné konštatovať, že na strane právnych nástupcov po pôvodnom žalovanom sa jedná o samostatné procesné spoločenstvo, kedy každý z nich zodpovedá za dlhy ich právneho predchodcu do výšky hodnoty majetku nadobudnutého po ich právnom predchodcovi. Preto následne posudzoval dovolací súd plynutie lehoty na podanie dovolania pre každého z dovolateľov osobitne.

7. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

7.1. Podľa § 121 ods. 3, 4 a 5 CSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

8. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bolo žalovanému 1/ doručené dňa 11. mája 2022 (doručenka na č. l. 584 spisu). Posledný deň zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania (žalovaným 1/) pripadol na pondelok dňa 11. júla 2022. Obsah spisu preukazuje, že žalovaný 1/ podal dovolanie elektronicky dňa 12. júla 2022, ako vyplýva z potvrdenia o odoslaní podania (č. l. 610) a zároveň nepožiadaval súd o odpustenie zmeškania lehoty na

podanie dovolania podľa § 122 CSP.

9. Z uvedených dôvodov potom dovolaciemu súdu neostalo nič iné ako konštatovať, že dovolanie bolo podané po uplynutí zákonnej lehoty uvedenej v § 427 ods. 1 CSP. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného 1/ odmietol ako oneskorene podané podľa § 447 písm. a) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k jeho osobe.

10. Dovolateľ v pozícii žalovaného 2/ prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia ale nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP teda zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

12.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Dovolateľ prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že súd prvej inštancie doručil uznesenie zo dňa 11. decembra 2019 č. k. 45C/71/2017-502 elektronicky jeho predchodcovi, žalovanému advokátovi - osobe s aktivovanou elektronickou schránkou, ktorú mal aktivovanú ako advokát, a nie do elektronickej schránky, ktorú mal aktivovanú ako fyzická osoba. Následne odvolací súd odmietol jeho odvolanie ako oneskorene podané. Poukazoval tiež na to, že odvolací súd sa nevysporiadal s tým, či bol pôvodný žalovaný ako fyzická osoba alebo ako advokát. Pochybením súdu došlo k opätovnému doručovaniu napadnutého uznesenia, kedy bol pôvodný žalovaný poučený, že má právo podať odvolanie v 15-dňovej lehote a to do elektronickej schránky predchodcu žalovaného 2/ ako fyzickej osoby.

14. Podľa § 105 ods. 1 CSP súd doručuje písomnosť na pojednávaní alebo pri inom úkone súdu; tým nie je dotknutá povinnosť súdu doručovať písomnosť do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu.

15. Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) [ďalej len „zákon o e-Governmente“] v znení účinnom do 31. decembra 2019, elektronické schránky sa zriaďujú orgánu verejnej moci, právnickej osobe, fyzickej osobe, podnikateľovi, subjektu medzinárodného práva, organizačnej zložke alebo organizácii podľa § 12 ods. 6 a tým, o ktorých to ustanoví osobitný predpis.

16. Podľa § 12 ods. 2 zákona o e-Governmente v znení účinnom do 31. decembra 2019, každému je možné zriadiť len jednu elektronickú schránku pre jedno právne postavenie. Ak je majiteľ elektronickej schránky súčasne osobou vo viacerých právnych postaveniach, zriaďuje sa mu elektronická schránka pre každé z týchto právnych postavení.

17. Podľa § 12 ods. 4 zákona o e-Governmente v znení účinnom do 31. decembra 2019, elektronickú schránku zriadi správca modulu elektronických schránok

b) bezodkladne po tom, ako sa dozvie o vzniku oprávnenia na podnikanie fyzickej osoby, ak ide o elektronickú schránku fyzickej osoby podnikateľa,

c) v deň, keď fyzická osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky, dosiahne 18. rok veku, ak ide o elektronickú schránku fyzickej osoby, ktorá nie je podnikateľom.

18. Podľa § 13 ods. 4 zákona o e-Governmente v znení účinnom do 31. decembra 2019, na účely prístupu do elektronickej schránky sa používajú identifikátor osoby v spojení s autentifikátorom, ktorý bol pridelený alebo vydaný majiteľovi elektronickej schránky alebo osobe oprávnenej na prístup a disponovanie s elektronickou schránkou. Správca modulu elektronických schránok zabezpečuje, aby mala osoba oprávnená na prístup a disponovanie s elektronickou schránkou po úspešnej autentifikácii dostupné všetky elektronické schránky, ku ktorým má takéto oprávnenie. Osobou oprávnenou na prístup a disponovanie s elektronickou schránkou

a) fyzickej osoby je fyzická osoba, pre ktorú bola elektronická schránka zriadená,

b) fyzickej osoby podnikateľa je fyzická osoba podnikateľ, pre ktorú bola elektronická schránka zriadená.

19. Podľa § 29 ods. 1 prvá veta zákona o e-Governmente v znení účinnom do 31. decembra 2019, elektronické podanie a elektronický úradný dokument sa doručuje elektronicky, pričom miestom na elektronické doručovanie je elektronická schránka, ktorá je aktivovaná. Do vlastných rúk sa elektronicky doručujú elektronické dokumenty, ktoré sú podľa tohto zákona z hľadiska právnych účinkov totožné s dokumentom v listinnej podobe, o ktorom osobitné predpisy ustanovujú, že sa doručujú do vlastných rúk (ods. 2). Doručením do vlastných rúk sa na účely elektronického doručovania rozumie doručenie, pri ktorom sa vyžaduje potvrdenie doručenia zo strany adresáta alebo osoby, ktorej je podľa osobitných predpisov možné doručovať namiesto adresáta (ďalej len „prijímateľ“), formou elektronickej doručenky odoslanej odosielateľovi (ods. 3).

20. Podľa § 30 ods. 1 zákona o e-Governmente v znení účinnom do 31. decembra 2019, elektronickou doručenkou sa rozumie elektronický dokument obsahujúci údaj o dni, hodine, minúte a sekunde elektronického doručenia, identifikátor osoby prijímateľa, identifikátor osoby odosielateľa a identifikáciu elektronickej úradnej správy a elektronických dokumentov, ktoré sa elektronicky doručujú; identifikácia elektronickej úradnej správy a elektronických dokumentov musí zabezpečiť vytvorenie logickej väzby na túto správu a dokumenty, ktoré obsahuje.

21. Podľa § 32 ods. 5 písm. b) zákona o e-Governmente v znení účinnom do 31. decembra 2019, elektronická úradná správa, vrátane všetkých elektronických dokumentov, sa považuje za doručенú, ak nie je adresátom orgán verejnej moci a doručuje sa do vlastných rúk, dňom, hodinou, minútou a sekundou uvedenými na elektronickej doručenke alebo márnym uplynutím úložnej lehoty podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel.

22. Podľa § 82l ods. 3 veta prvá zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) orgán verejnej moci, advokát, súdny exekútor, notár a správca sú

povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronicкую schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom.

23. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že súd je povinný doručovať písomnosti advokátovi do elektronickej schránky advokáta, aby bolo doručenie rozsudku účinné. Pritom je povinnosťou doručujúceho súdu pri doručovaní písomnosti advokátovi, ktorý je fyzickou osobou, dbať na to, že takáto osoba môže mať podľa § 12 ods. 4 zákona o e-Governmente zriadené viaceré elektronické schránky, a to jednu elektronicкую schránku ako fyzická osoba, a ďalšiu elektronicкую schránku, ktorú má zriadenú v súvislosti s výkonom advokácie, a ktorú používa na účel elektronickej komunikácie so súdom s poukazom na znenie § 821 ods. 3 zákona o súdoch v spojení s § 13 ods. 4 písm. b) zákona o e-Governmente.

24. Jedine v prípade, ak je rozsudok súdu doručovaný do elektronickej schránky advokáta, je možné považovať rozsudok za účinne doručený, vrátane následkov spojených s uplynutím úložnej lehoty podľa § 32 ods. 5 písm. b) zákona o e-Governmente (t. j. doručením rozsudku s fikciou doručenia).

25. Naopak v situácii, ak súd doručí rozsudok advokátovi - fyzickej osobe do súkromnej elektronickej schránky, ktorá nie je zriadená na výkon advokátskeho povolania, a ktorá nie je určená na elektronicкую komunikáciu so súdmi (a s inými orgánmi verejnej moci), je takýto postup súdu nesprávny a s takýmto doručením nemôže byť spojené následky predpokladané ustanovením § 32 ods. 5 písm. b) zákona o e-Governmente v prípade márneho uplynutia úložnej lehoty.

26. Pôvodný žalovaný mal zriadené dve elektronické schránky a to ako fyzická osoba aj ako advokát. Predom sporu vo veci samej bol nárok žalobkyne voči predchodcovi žalovaných titulom náhrady škody spôsobenej advokátom pri výkone advokátskej činnosti. Predchodca žalovaných mal adresu elektronickej schránky: T./., ako to vyplýva z údajov obsiahnutých v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou, ktoré sú verejne dostupné na webovej stránke Slovenskej advokátskej komory.

26.1. Uvedenú adresu elektronickej schránky používal predchodca žalovaného 2/ na elektronicкую komunikáciu so súdom s tým, že sám na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 29. januára 2019 (č. l. 471) požiadal, aby mu boli písomnosti zasielané na adresu, ktorú má uvedenú ako advokát v Slovenskej advokátskej komore. Do tejto schránky mu bolo doručené predvolanie na pojednávanie na 25. apríla 2019, z neúčasti na ktorom sa ospravedlnil zo zdravotných dôvodov a tiež predvolanie na pojednávanie dňa 11. júna 2019, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, pretože súd prvej inštancie neakceptoval ospravedlnenie pôvodného žalovaného zo zdravotných dôvodov formou e-mailu pre nedoloženie dôkazov ohľadne jeho tvrdení o jeho zdravotnom stave.

27. Okresný súd doručoval rozsudok pre zmeškanie pôvodnému žalovanému do elektronickej schránky prijímateľa: T./., pričom v zmysle elektronickej doručky bol rozsudok doručený adresátovi dňa 15. júla 2019. Predchodca žalovaných podal včas návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ktorý bol uznesením súdu prvej inštancie zo dňa 11. decembra 2019 č. k. 45C/71/2017-502 zamietnutý. Toto uznesenie bolo doručované do tej istej elektronickej schránky a doručené vypršaním úložnej lehoty s fikciou doručenia dňom 02. januára 2020 (štvrtok).

27.1. Je pravdou, že následne okresný súd doručoval opätovne uznesenie predchodcovi žalovaných do jeho elektronickej schránky, ktorú mal zriadenú ako fyzická osoba a tu si zásielku prevzal dňa 24. februára 2020 a podaním odovzdaným na poštovú prepravu dňa 09. marca 2020 sa odvolal voči uzneseniu zo dňa 11. decembra 2019 č. k. 45C/71/2017-502.

28. Z vyššie uvedeného má dovolací súd za preukázané, že súd prvej inštancie pri doručovaní uznesenia z 11. decembra 2019 č. k. 45C/71/2017-502 pochybil, keď ho opätovne doručil do súkromnej elektronickej schránky pôvodného žalovaného, avšak ako uviedol odvolací súd v bode 12 dovolaním napadnutého uznesenia o odmietnutí odvolania, v zmysle konštantnej judikatúry je potrebné včasnosť podaného odvolania skúmať len z hľadiska lehoty, ktorá začala plynúť po prvom doručení rozhodnutia

(R 67/1995).

28.1. Napriek takémuto postupu pri doručovaní má dovolací súd zhodne s názorom odvolacieho súdu, odkazujúc podporne na odbornú literatúru (Števček, M., Ficová, S., Baricová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár: Praha : C. H. Beck, 2016, 382 s.) za to, že jeho nedodržanie nezakladá procesnú vadu. Potrebné je vychádzať z materiálneho prístupu k doručovaniu, pre ktoré je podstatné, že sa adresát mohol s doručovanou písomnosťou zoznámiť a bolo zachované jeho právo na spravodlivý súdny proces.

29. Uvedený názor dovolacieho súdu je v súlade aj s rozhodovacou praxou Ústavného súdu SR (ďalej len „ústavný súd“) s odkazom na nález z 21. novembra 2023 sp. zn. IV. ÚS 405/2023, podľa ktorého v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci môže byť aj príliš formalistický výklad práva, čo môže mať za následok porušenie ústavných princípov práva na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 497/2011). V záujme poskytovania materiálnej ochrany práv je podľa ústavného súdu potrebné posudzovať aj inštitút doručovania súdnych rozhodnutí, a to v kontexte následného posúdenia včasnosti podaného opravného prostriedku, berúc pritom do úvahy požiadavku uplatňovanú pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov, a to zachovať spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom oboch strán v spore, t. j. žalobcu aj žalovaného (m. m. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi predovšetkým súdnej ochrany. Zákonné pravidlá doručovania slúžia na ochranu procesných práv sporových strán, ktoré musia mať pri výkone svojich práv a povinností, a to aj procesnej povahy, istotu o obsahu doručovaného rozhodnutia.

30. Rovnako v náleze z 10. augusta 2023 sp. zn. IV. ÚS 266/2023 ústavný súd konštatoval, že zákonné pravidlá doručovania slúžia na ochranu procesných práv sporových strán, ktoré musia mať pri výkone svojich práv a povinností, a to aj procesnej povahy, istotu o obsahu doručovaného rozhodnutia. Pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade došlo k riadnemu (účinnému) doručeniu, je nevyhnutné uplatňovať materiálny prístup, pre ktorý je podstatné to, či sa adresát mohol s obsahom doručovanej písomnosti zoznámiť a či tak bolo zachované jeho právo na súdnu ochranu (porovnaj nálezy Ústavného súdu Českej republiky č. k. II. ÚS 1577/16 z 11. júla 2017, bod 14 a č. k. III. ÚS 3851/18 z 09. apríla 2019, bod 14).

31. V prejednávanom spore bolo nepochybné, že právnenému predchodcovi žalovaného 2/ bolo uznesenie súdu prvej inštancie doručené do jeho elektronickej schránky, ktorú mal zriadenú ako advokát, a teda dňom doručenia mal možnosť sa s obsahom doručovanej písomnosti zoznámiť, čím bolo zachované jeho právo na súdnu ochranu, vychádzajúc z vyššie uvedeného materiálneho prístupu posudzovania riadneho doručenia.

32. Pokiaľ dovolateľ 2/ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne, resp. nepresvedčivo odôvodnené, dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi už konštantne uvádza, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10, 9Cdo/248/2021) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

33. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva

strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

34. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Odvolací súd dostatočne jasne a presvedčivo odôvodnil svoj záver o dôvodoch odmietnutia odvolania ako oneskorene podaného. Skutočnosť, že dovolateľ sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že rozhodnutie nebolo odôvodnené podľa predstáv dovolateľa.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, čo je dôvod na zamietnutie dovolania podľa § 448 CSP vo vzťahu k žalovanému 2/.

36. Čo sa týka návrhu dovolateľov na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 1 CSP, najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre takéto rozhodnutie a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné uznesenie.

37. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobkyňa mala plný úspech vo veci, dovolací súd jej tak priznal voči žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.